

Sygn. akt I ACa 913/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jan Kremer (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Kowacz-Braun SSA Teresa Rak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej w P.**

przeciwko **D. M.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 27 marca 2015 r. sygn. akt I C 831/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Anna Kowacz-Braun SSA Jan Kremer SSA Teresa Rak

Sygn. akt I ACa 913/15

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) S.A. w P. w dniu 20 marca 2014 roku wniosła o uznanie za bezskuteczne w stosunku do niej umów, darowizny 1/2 udziału w nieruchomości położonej w P., dla której Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą numer (...) zawartej przez A. i A. małżonków J. z pozwaną D. M. w dniu 3 lutego 2011 roku przed notariuszem M. R.(...)nr (...) oraz darowizny nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi

księgę wieczystą numer (...) zawartej przez A. i A. małżonków J. z pozwaną D. M. w dniu 9 lutego 2011 roku przed notariuszem M. R.. (...) nr (...), a także zasądzenia kosztów procesu.

Żądanie pozwu powód uzasadnił tym, że przysługuje mu względem dłużnika A. J. wierzytelność z tytułu ceny za sprzedany olej napędowy wraz z odsetkami oraz kosztami faktoringu. W celu zabezpieczenia umowy handlowej A. J. wystawił weksel in blanco oraz w akcie notarialnym z dnia 31 marca 2011 roku przed notariuszem M. R..(...) nr (...) złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 5 kpc do kwoty 2.000.000 zł, zaś jego żona A. J. wyraziła zgodę na podjęcie zobowiązań wobec powoda. Postanowieniem z dnia 12 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy w B.IX Zamiejscowy Wydział w P. nadał klauzulę wykonalności przedmiotowemu aktowi notarialnemu, z ograniczeniem odpowiedzialności A. J. do majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską. Aktualne saldo zadłużenia A. J. względem powoda wynosi 1.637.726,71 zł. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w B. O. P. prowadzi postępowanie egzekucyjne dotyczące niniejszej należności. Dotychczas przeprowadzone przez Komornika czynności wskazują, że postępowanie egzekucyjne nie zakończy się wyegzekwowaniem dochodzonej należności. W dniach 3 i 9 lutego 2011 roku A. i A. małżonkowie J. darowali własność nieruchomości objętych księgami wieczystymi nr (...) na rzecz córki – pozwanej D. M.. W chwili zawarcia umów darowizn A. J. ze znacznym opóźnieniem regulował wymagalne należności powoda, już wtedy miał trudności ze spłatą swoich zobowiązań. W dniu 3 lutego 2011 roku dłużnik darował na rzecz córki także nieruchomość położoną w P. przy ulicy (...), dla której prowadzona jest w Sądzie Rejonowym w B.XII Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. księga wieczysta nr (...).

Powód podniósł, że spełnione zostały wszystkie przesłanki ochrony wierzyciela wskazane w art. 527 k.c. i 530 k.c. Wierzytelność wobec A. J. powstała po zawarciu kwestionowanych umów darowizny, jednak istniała w chwili wytoczenia niniejszego powództwa. Zbycie nieruchomości na rzecz pozwanej spowodowało, że dłużnik stał się niewypłacalny w większym stopniu niż przed dokonaniem darowizny. Postępowanie egzekucyjne prowadzone na wniosek powoda wskazuje, że dłużnik ani jego żona nie posiadają wystarczającego majątku pozwalającego na zaspokojenie roszczeń powoda. Zaskarżone czynności zostały, zatem dokonane z pokrzywdzeniem wierzyciela. W wyniku zawarcia umów darowizny pozwana nabyła nieodpłatnie prawo własności nieruchomości, a zatem uzyskała korzyść majątkową. Umowy zostały zawarte w zamiarze pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela, a ich celem było spowodowanie niewypłacalności dłużnika i uniemożliwienie uzyskania zaspokojenia. W chwili zawarcia umowy darowizny dłużnik był związany umową handlową z powodem, a zakupiony na jej podstawie olej napędowy wykorzystywał w prowadzonej działalności gospodarczej. W związku z charakterem umowy należności wobec powoda miały powstawać do czasu jej rozwiązania. Zatem w czasie zawierania umów darowizn powstanie zobowiązań wobec powoda w przyszłości było realne i dłużnik o tym wiedział. Darowanie nieruchomości na rzecz córki, w sytuacji pogorszenia sytuacji finansowej dłużnika, wskazuje jednoznacznie, że działał on z rozmyślnym dążeniem do uwolnienia się od spełnienia zobowiązań, które powstaną w przyszłości. Umowy darowizny zostały dokonane na rzecz córki, a zatem osoby bliskiej, wobec czego zastosowanie w sprawie znajduje domniemanie z art. 527 § 3 kc, iż pozwana wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Pozwana D. M. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Podniosła, że brak jest podstaw do przyjęcia, że dokonane w dniu 3 lutego 2011 roku i 9 lutego 2011 roku darowizny nieruchomości miałyby być uczynione w celu i ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Zgodnie z aneksem z dnia 21 marca 2011 roku do umowy handlowej zawartej z powodem, A. J. oraz A. J. udzielili powodowi zabezpieczenia przedmiotowej umowy poprzez złożenie oświadczenia o poddaniu się egzekucji do kwoty 2.000.000 zł. Aneks do umowy oraz poddanie się rygorowi egzekucji miały miejsce już po dokonaniu darowizn, a zatem nie mogły one być zdziałane z myślą utrudnienia powodowi ewentualnej egzekucji z aktu notarialnego. Aneksem do umowy z dnia 14 czerwca 2011 roku określono wysokość zobowiązania A. J. wobec powoda na kwotę 2.200.000 zł, a dłużnik udzielił dodatkowych zabezpieczeń, m.in. ustanowił hipotekę na należących do niego nieruchomościach. Powód znał sytuację majątkową dłużnika, wiedział, że nieruchomości będące przedmiotem niniejszego postępowania zostały przekazane pozwanej i nie rościł do nich pretensji, usuwając je z kręgu zabezpieczeń stosowanych w aneksie do umowy. A. J. regulował zobowiązania wobec powoda do listopada 2013 roku, kiedy z uwagi na brak wypłacenia wynagrodzenia za usługi transportowe przez jego jedyne go kontrahenta (...) S.A. i bezpodstawne rozwiązanie umowy, utracił płynność

finansową. Niewypłacalność dłużnika ujawniła się dopiero w listopadzie 2013 roku, zaś do tego czasu A. J. regulował terminowo swoje zobowiązania wobec powoda. Dokonanie darowizny nieruchomości ponad dwa i pół roku wcześniej nie miało związku z późniejszym zadłużeniem się dłużnika i jego niewypłacalnością.

W piśmie procesowym z dnia 3 grudnia 2014 roku pozwana podniosła nadto, że w aneksie z dnia 14 czerwca 2011 roku wskazano, że zobowiązanie A. J. wobec powoda wynosi 2.200.000 zł, jednak z tego faktu nie można wywodzić, że w tym czasie dłużnik był niewypłacalny, gdyż spłacił część należności oraz wywiązał się z postanowień umowy. Jako dodatkowe zabezpieczenie, w dniu 8 września 2009 roku dłużnik zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności przysługujących mu wobec (...) S.A. Następnie zawarto umowę trójstronną z faktorem dłużnika, zabezpieczając roszczenia powoda i terminowość regulowania zobowiązań dłużnika względem powoda poprzez zobowiązanie faktora do wypłaty powodowi środków, które faktor uzyskiwał od podmiotu (...) S.A. Powód nigdy jednak nie wykorzystał tego zabezpieczenia. W latach 2010-2011 sytuacja finansowa dłużnika była bardzo dobra. W roku 2010 osiągnął on dochód w kwocie 401.472,70 zł, zaś w roku 2011 jego dochód wzrósł ponad dwukrotnie i wyniósł 917.958,89 zł. Dłużnik miał zatem środki na regulowanie swoich zobowiązań, a spłata wierzycieli nie była niemożliwa ani utrudniona. Dłużnik nie miał w tym czasie żadnych zaległości w opłacaniu podatków oraz składek ZUS, spłacał w terminie raty leasingowe. Na budowę domu, będącego przedmiotem darowizny, dłużnik zaciągnął kredyt, którego spłata przewidziana jest w 2025 roku. Przekazanie pozwanej domu obciążonego kredytem nie wpłynęło niekorzystnie na jego wypłacalność.

W piśmie procesowym z dnia 3 grudnia 2014 roku powód podniósł, że w okresie, kiedy zawierane były umowy darowizny, dłużnik nie regulował terminowo swoich zobowiązań wobec powoda. Na koniec każdego miesiąca kalendarzowego opóźniał się on z zapłatą kilkuset tysięcy złotych, natomiast salda niezapłaconych należności (wymagalnych i niewymagalnych) wynosiły w każdym miesiącu od 742.828,23 zł do 987.914,47 zł. Salda te uwzględniają kwoty wpłacone przez faktora współpracującego z powodem na podstawie umowy faktoringu, zaś zobowiązania A. J. z tytułu zakupu paliwa od powoda były znacząco wyższe. Dłużnik obsługiwał tylko jednego klienta i mając problemy finansowe poczynił kroki zmierzające do ochrony swojego majątku przed ewentualną egzekucją długów. W grudniu 2010 roku oraz w lutym 2011 roku wydzierżawił dwie należące do niego nieruchomości, objęte hipoteką umowną łączną na rzecz powoda. Umowy dzierżawy zostały zawarte na okres 30 lat, a zapłata czynszu ma nastąpić dopiero po upływie tego terminu. W umowach tych zastrzeżono wysokie kary umowne w przypadku ich wypowiedzenia, co skutkuje ograniczeniem zbywalności nieruchomości. Przedmiotowe umowy dzierżawy zostały zawarte w tym samym okresie, co umowy darowizny, których dotyczy niniejsze postępowanie. Każda z umów została skonstruowana w sposób, który utrudnia lub wręcz uniemożliwia skuteczne prowadzenie egzekucji z nieruchomości. Umowy te nie mają ekonomicznego uzasadnienia innego niż ochrona przed egzekucją z nieruchomości. Powyższe wskazuje, że już kilka miesięcy przed zawarciem umów darowizny dłużnik działał w celu ochrony swojego majątku przed egzekucją na rzecz swych wierzycieli, zarówno aktualnych, jak i przyszłych.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 27 marca 2015 r. uwzględnił powództwo z całości i orzekł o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. J. prowadził działalność gospodarczą, w ramach której świadczył usługi transportowe. Jego jedynym i wyłącznym kontrahentem była spółka (...) S.A., działająca pod firmą (...). Dysponował kilkudziesięcioma samochodami ciężarowymi, które były przedmiotem umów leasingu.

Na podstawie umowy handlowej z dnia 1 lutego 2008 roku A. J. nabywał od Przedsiębiorstwa (...) i (...)spółka jawna w P. (które następnie przekształciło się w (...) S.A.) olej napędowy po korzystnych cenach, który wykorzystywał w prowadzonej działalności. Strony zastrzegły, że zapłata za paliwo będzie następowała przelewem bankowym w terminie 14 dni od daty wystawienia faktury, która miała być wystawiana zbiorczo raz w tygodniu. W późniejszym okresie strony umówiły się, że termin płatności będzie wynosił 90 dni, a następnie 75 dni. A. J. mógł nabywać paliwo również od (...) S.A.

Współpraca pomiędzy powodem i A. J. początkowo układała się poprawnie. Miesięczne obroty wynosiły około 500.000 zł. Powód korzystał z usług firmy faktoringowej, co pozwalało na utrzymanie płynności finansowej i zapewniało systematyczny wpływ środków pieniężnych. Przekazywał wystawione kontrahentom faktury do firmy

faktoringowej, która w ciągu dwóch dni przekazywała powodowi 85% należności z danej faktury. Kontrahenci uiszczali należności bezpośrednio do firmy faktoringowej, która po dokonanej wpłacie przekazywała powodowi pozostałe 15 % wartości faktury. W przypadku zwłoki w płatnościach, firma faktoringowa wystawiała powodowi noty odsetkowe, które następnie były refakturowane na kontrahentów.

Od 2010 roku A. J. nie regulował zobowiązań wobec powoda w terminie. W okresie od grudnia 2010 roku do marca 2011 roku opóźnienia w płatnościach za faktury wynosiły średnio do 30 dni. Zaległości A. J., z uwzględnieniem wpłat dokonanych przez firmę faktoringową, wynosiły w poszczególnych miesiącach: na dzień 31 grudnia 2010 roku – 460.875,05 zł, na dzień 31 stycznia 2011 roku – 547.326,54 zł, na dzień 28 lutego 2011 roku – 475.596,89 zł, na dzień 31 marca 2011 roku – 610.848,40 zł. Miesięczne obroty i salda (wymagalne i niewymagalne) wynosiły w każdym miesiącu: w grudniu 2010 roku – 817.518,61 zł, w styczniu 2011 roku – 746.694,38 zł, w lutym 2011 roku – 742.829,23 zł, w marcu 2011 roku – 987.914,47 zł. Po odjęciu wpłat dokonanych przez firmę faktoringową należność A. J. wobec powoda wynosiła na dzień 31 grudnia 2010 roku kwotę 2.088.210,39 zł. Wszystkie faktury obciążające A. J., które były przekazywane do firmy faktoringowej opłacane były przez niego po upływie terminu, w związku z czym obciążany był notami odsetkowymi.

Na mocy umowy darowizny zawartej w dniu 3 lutego 2011 roku przed notariuszem M. K. w Kancelarii Notarialnej w P. A. J. i A. J. darowali na rzecz swojej córki D. M. udział $\frac{1}{2}$ części nieruchomości położonej w P. oznaczonej jako działka numer (...) o powierzchni 0,0651 ha, dla której Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą numer (...).

Na mocy umowy darowizny z dnia 9 lutego 2011 roku przed notariuszem M. K. w Kancelarii Notarialnej w P. A. J. i A. J. darowali na rzecz swojej córki D. M. nieruchomość położoną w P. przy ulicy (...) oznaczoną jako działka numer (...) o powierzchni 0,0846 ha, dla której Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą numer (...).

W dacie dokonywania darowizn na rzecz córki A. J. i A. J. byli na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej współwłaścicielami pięciu innych nieruchomości położonych w P., dla których Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgi wieczyste o numerach (...).

Na podstawie umowy dzierżawy z dnia 20 grudnia 2010 roku A. J. i A. J. oddali w dzierżawę M. B. część objętej prawem wieczystego użytkowania nieruchomości gruntowej zabudowanej położonej w P. przy ul. (...) oznaczonej jako działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,5394 ha, dla której Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Umowa została zawarta na okres 30 lat, do dnia 20 grudnia 2040 roku. Strony ustaliły czynsz dzierżawny na kwotę 300.000 euro za cały okres trwania dzierżawy, który miał zostać zapłacony dopiero w dniu wygaśnięcia umowy. Kwota czynszu miała zostać pomniejszona o wartość nakładów poniesionych przez dzierżawcę na utrzymanie przedmiotu dzierżawy w należyтым stanie oraz na przeprowadzenie prac remontowych. W przypadku rozwiązania umowy przez wydzierżawiającego, lub każdego kolejnego właściciela nieruchomości, przed upływem czasu na jaki została ona zawarta, z zachowaniem sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia, strony zastrzegły karę umowną na rzecz dzierżawcy w wysokości 300.000 euro.

Na wydzierżawionej nieruchomości znajdowała się baza prowadzonej przez A. J. działalności oraz biuro jego firmy, warsztat samochodowy, budynek rozlewni gazu. Po zawarciu umowy dzierżawy, A. J. nadal prowadził na przedmiotowej nieruchomości działalność gospodarczą.

Na podstawie umowy dzierżawy z dnia 16 lutego 2011 roku A. J. i A. J. oddali w dzierżawę P. W. niezabudowaną nieruchomość położoną w miejscowości W. składającą się z działek nr (...) o łącznej powierzchni 2,00 ha, dla której Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgi wieczyste nr (...). Umowa została zawarta na okres 33 lat, do dnia 16 lutego 2044 roku. Strony ustaliły czynsz dzierżawny na kwotę 200.000 zł za cały okres trwania dzierżawy, który miał zostać zapłacony dopiero w dniu wygaśnięcia umowy. Kwota czynszu miała zostać pomniejszona o wartość nakładów poniesionych przez dzierżawcę na utrzymanie przedmiotu dzierżawy w należyтым stanie. W przypadku rozwiązania umowy przez wydzierżawiającego, lub każdego kolejnego

właściciela nieruchomości, przed upływem czasu na jaki została ona zawarta, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, strony zastrzegły karę umowną na rzecz dzierżawcy w wysokości 200.000 zł.

W dniu 21 marca 2011 roku powód i A. J. zawarli aneks do umowy handlowej z dnia 1 lutego 2008 roku, na mocy którego A. J. zobowiązał się udzielić powodowi do dnia 31 marca 2011 roku dodatkowego zabezpieczenia jego wierzytelności w postaci oświadczenia o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 5 kpc do kwoty 2.000.000 zł w przypadku niedotrzymania warunków umowy.

W dniu 31 marca 2011 roku A. J. złożył w formie aktu notarialnego przed notariuszem M. K. w Kancelarii Notarialnej w P. oświadczenie, że w przypadku niedotrzymania przez niego warunków umowy handlowej zawartej z powodem w dniu 1 lutego 2008 roku poddaje się egzekucji wprost z aktu notarialnego na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. do kwoty maksymalnej 2.000.000 zł, co do obowiązku zapłaty ceny za nabyte paliwo, w terminach określonych w umowie handlowej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie oraz kosztami windykacji. Zastrzeżono, że powód będzie mógł wystąpić o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu w terminie do dnia 31 grudnia 2014 roku. W wymienionym akcie A. J. potwierdziła wyrażenie zgody na zaciągnięcie przez jej męża zobowiązań objętych umową handlową z dnia 1 lutego 2008 roku.

Z uwagi na duże zadłużenie wobec powoda i obawę o spłatę należności, w dniu 14 czerwca 2011 roku powód zawarł z A. J. aneks do umowy handlowej z dnia 1 lutego 2008 roku, w którym A. J. uznał swój dług wobec powoda opiewający na dzień zawarcia aneksu na kwotę 2.200.000 zł. Strony ustanowiły dodatkowe zabezpieczenia realizacji umowy w postaci: weksła in blanco, hipoteki łącznej umownej do kwoty 2.000.000 zł na należących do dłużnika nieruchomościach położonych w P., dla których Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgi wieczyste o numerach (...); poręczenia udzielonego przez (...) Sp. z o.o. w P., zastawu rejestrowego na butlach gazowych o łącznej wartości 354.083,20 zł, oświadczenia dłużnika o poddaniu się egzekucji z art. 777 § 1 pkt 5 kpc. Ponadto A. J. zobowiązał się spłacić dług co najmniej do kwoty 1.800.000 zł w terminie 45 dni od dnia zawarcia umowy oraz do kwoty 1.400.000 zł w terminie 180 dni od zawarcia umowy, a także do dnia, w którym jego dług osiągnie wysokość 1.000.000 zł miał uiszczać tytułem zapłaty kwoty wynikające z każdej faktury VAT w 125 % jej wysokości, przy czym dodatkowe 25 % miało być zaliczane na poczet długu.

A. J. ustanowił na wymienionych w porozumieniu nieruchomościach hipoteki do kwoty 2.000.000 zł. Powód został wpisany w księgach wieczystych jako wierzyciel hipoteczny na drugiej pozycji. Jako pierwsza zabezpieczona hipoteką była wierzytelność Banku (...) w K. opiewająca na kwotę 1.275.000 zł. Trzy nieruchomości, na których ustanowiono hipoteki – objęte księgami wieczystymi nr (...), były przedmiotem dzierżawy na podstawie umów z dnia 21 grudnia 2010 roku oraz z dnia 16 lutego 2011 roku

A. J. nadal regulował należności wobec powoda z opóźnieniem. W listopadzie 2013 roku jedyny kontrahent dłużnika (...) S.A. wypowiedział mu umowę o świadczenie usług transportowych, nie uiszczając na jego rzecz należnego wynagrodzenia w wysokości około 3.000.000 zł. A. J. utracił płynność finansową, nie posiadał środków na regulowanie swoich zobowiązań, również względem powoda. Zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej. Współpraca z powodem trwała do listopada 2013 roku

W okresie od lipca do listopada 2013 roku A. J. nie uiszczył na rzecz powoda należności za zakup paliwa objętych następującymi fakturami VAT (których termin płatności przypadał na okres od września 2013 r. do stycznia 2014 r.): nr (...) z dnia 26 września 2013 r., (...) z dnia 12 listopada 2013 r., (...) z dnia 26 lipca 2013 r., (...) z dnia 29 października 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 11 lipca 2013 r., (...) z dnia 16 lipca 2013 r., (...) z dnia 31 lipca 2013 r., (...) z dnia 14 sierpnia 2013 r., (...) z dnia 21 sierpnia 2013 r., (...) z dnia 26 sierpnia 2013 r., (...) z dnia 31 sierpnia 2013 r., (...) z dnia 10 września 2013 r., (...) z dnia 16 września 2013 r., (...) z dnia 16 września 2013 r., (...) z dnia 25 września 2013 r., (...) z dnia 25 września 2013 r., (...) z dnia 30 września 2013 r., (...) z dnia 30 września 2013 r., (...) z dnia 26 lipca 2013 r., (...) z dnia 8 października 2013 r., (...) z dnia 14 października 2013 r., (...) z dnia 21 października 2013 r., (...) z dnia 7 września 2013 r., (...) z dnia 14 września 2013 r., (...) z dnia 14 września 2013 r., (...) z dnia 21 września 2013 r., (...) z dnia 30 września 2013 r., (...)

z dnia 5 października 2013 r., (...) z dnia 12 października 2013 r., (...) z dnia 19 października 2013 r., (...) z dnia 26 października 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 12 listopada 2013 r., (...) z dnia 26 września 2013 r.

Nadto powód obciążył A. J. notami odsetkowymi nr (...) z dnia 30 września 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 29 listopada 2013 r. oraz należnościami z tytułu kosztów faktoringu faktury VAT nr: (...) z dnia 30 września 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r.

Łączna kwota zadłużenia A. J. wobec powoda z tytułu realizacji umowy handlowej z dnia 1 lutego 2008 roku wynosi 1.637.726,71 zł.

Postanowieniem z dnia 12 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy w B.IX Zamiejskowy Wydział Cywilny w P. nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 31 marca 2011 roku Repertorium (...) nr (...) sporządzonemu przed notariuszem M. K. w Kancelarii Notarialnej w P., na rzecz (...) S.A. w P. przeciwko dłużnikom A. J. i A. J. co do obowiązku zapłaty należności z tytułu zakupu oleju napędowego stosownie do umowy z dnia 1 lutego 2008 roku do kwoty nie przekraczającej 2.000.000 zł, z ograniczeniem odpowiedzialności A. J. do majątku objętego wspólnością ustawową A. i A. małżonków J..

Na podstawie przedmiotowego aktu notarialnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności powód wszczął przeciwko A. J. i A. J. postępowanie egzekucyjne. W toku postępowania nie ustalono majątku dłużników, z którego możliwe było przeprowadzenie skutecznej egzekucji.

Na skutek zażalenia dłużnika, Sąd Okręgowy w Kielcach zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 12 listopada 2013 roku w ten sposób, że oddalił wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu.

Powód ponownie wniósł o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu Rep. (...) nr (...) zawierającemu oświadczenie dłużników o poddaniu się egzekucji. Jego wniosek został uwzględniony postanowieniem Referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w B.IX Zamiejskowym Wydziale Cywilnym w P. z dnia 9 stycznia 2015 roku. Przeciwko A. J. toczy się postępowanie upadłościowe obejmujące likwidację majątku.

Postanowieniem z dnia 6 marca 2015 roku Sędzia komisarz Sądu Rejonowego w K. Wydział V Gospodarczy Sekcja ds. Upadłościowych i Naprawczych stwierdził bezskuteczność względem masy upadłości A. J. postanowień umowy dzierżawy zawartej w dniu 20 grudnia 2010 roku pomiędzy A. J. i A. J. oraz M. B., dotyczącej wydzierżawienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz prawa własności budynków posadowionych na nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...). W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że przedmiotowa umowa dzierżawy uniemożliwia osiągnięcie celu postępowania upadłościowego, jest jednostronnie nie korzystna dla upadłego, jej zawarcie nie miało żadnego uzasadnienia gospodarczego i ekonomicznego dla upadłego, a jej zapisy świadczą jednoznacznie o tym, że jej jedynym celem jest uniemożliwienie, a przynajmniej istotne utrudnienie zaspokojenia wierzycieli z przedmiotu umowy.

W 2010 roku z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej A. J. osiągnął dochód w wysokości 401.472,79 zł. W 2011 roku jego dochód wyniósł 917.958,89 zł.

W latach 2010-2013 A. J. nie posiadał zaległości podatkowych ani zaległości z tytułu opłacania składek ZUS. Nie posiadał również zaległości w spłatach rat leasingowych.

Pozwana D. M. była zatrudniona w firmie swojego ojca na stanowisku młodszego referenta księgowej. Sytuacja finansowa firmy była jej dobrze znana. W dacie otrzymania darowizny nieruchomości, na której posadowiony był dom jej rodziców, pozwana zamieszkiwała wraz z mężem w należącym do nich mieszkaniu w P., gdzie nadal mieszka.

Po dokonaniu darowizny na rzecz córki A. J. i A. J. w dalszym ciągu zamieszkiwali na nieruchomości objętej umową.

W dniu 17 grudnia 2013 roku powód wezwał D. M., jako osobę trzecią, która uzyskała korzyść majątkową z czynności prawnej dokonanej przez A. J. i A. J. z pokrzywdzeniem powoda, do zapłaty kwoty 1.810.291,62 zł wraz z ustawowymi odsetkami w terminie 7 dni od doręczenia wezwania.

W piśmie z dnia 15 stycznia 2014 roku powód sprecyzował, że domaga się od pozwanej zapłaty kwoty 1.637.924,71 zł, na którą składają się należności z faktur, refaktur oraz not księgowych wystawionych w ramach współpracy gospodarczej powoda z A. J..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów w postaci powołanych powyżej dokumentów: umowy handlowej z dnia 1 lutego 2008 r. wraz z aneksem z dnia 21 marca 2011r., aneksu do umowy i porozumienia w sprawie spłaty należności z dnia 14 marca 2011r., informacji z Centralnej Ewidencji i informacji o działalności gospodarczej, aktu notarialnego z dnia 31 marca 2011r., zestawienia niezapłaconych faktur, faktur wystawionych przez powodową Spółkę, zaświadczenia Komornika Sądowego w P. O. P. z dnia 29 stycznia 2014r., wypisu z księgi wieczystej numer (...), wypisu z księgi wieczystej numer (...), noty księgowej z dnia 31 grudnia 2010r. wraz z załącznikiem, noty księgowej z dnia 31 stycznia 2010r. wraz z załącznikiem, noty księgowej z dnia 28 lutego 2011r. wraz z załącznikiem, odpisu z księgi wieczystej numer (...), umowy z dnia 21 lipca 2011 r., zeznania o wysokości dochodu za 2010 r., zaświadczeń o nie zaleganiu w podatkach, zaświadczeń o nie zaleganiu w opłacie składek, opinii i zaświadczeń dotyczących A. J. na temat współpracy, aneksu numer (...) do umowy o świadczeniu usług przewozowych z dnia 28 grudnia 2009r., wezwania do zapłaty z dnia 17 grudnia 2013r., wiekowania należności na dzień 31 grudnia 2010r, 31 stycznia 2011r., 28 lutego 2011r. i 31 marca 2011r., dokumentów zatytułowanych obroty i salda, umowy faktoringu z dnia 26 stycznia 2005r., zestawienia faktur według salda na dzień 31 grudnia 2010r., odpisu z księgi wieczystej numer (...), odpisu z księgi wieczystej numer (...), umowy dzierżawy z dnia 20 grudnia 2010r., umowy dzierżawy z dnia 16 lutego 2011r., postanowienia z dnia 6 marca 2015r. Sądu Rejonowego w K. Wydział V Gospodarczy Sekcja d/s Upadłościowych i Naprawczych. Brak jakichkolwiek podstaw, aby kwestionować wartość dowodową wymienionych dokumentów, nie były one także kwestionowane w toku postępowania przez strony.

Podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie stanowiły także zeznania świadków A. S., U. M., częściowo zeznania świadka A. J., a także zeznania stron – w imieniu powoda zeznania R. K. (1) oraz częściowo zeznania pozwanej D. M.. Świadkowie A. S. i U. M. były księgowymi, odpowiednio u powoda i dłużnika A. J. i w związku z tym posiadały bezpośrednią wiedzę na temat ich wzajemnych rozliczeń, przebiegu współpracy, a także sytuacji majątkowej dłużnika w dacie zawierania umów darowizn. Brak było podstaw do kwestionowania wiarygodności ich zeznań, w szczególności, iż są one osobami obcymi dla stron i nie zależało im na konkretnym rozstrzygnięciu procesu. Sąd dał również w całości wiarę zeznaniom R. K. (2), prezesa zarządu strony powodowej, albowiem zeznania te są jasne, logiczne, znajdują potwierdzenie w złożonych dokumentach dotyczących współpracy z A. J. i dodatkowo obrazują przebieg tej współpracy.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka A. J. oraz pozwanej D. M. w zakresie, w jakim twierdzili oni, że powodem dokonania darowizn nieruchomości na rzecz pozwanej był zły stan zdrowia dłużnika oraz chęć uzyskania przez niego w zamian opieki. W ocenie Sądu zeznania te nie są wiarygodne i zostały złożone wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania. W szczególności A. J. nie wykazał, aby jego stan zdrowia w 2011 roku był tego rodzaju, że wymagał osobistej opieki osób trzecich. Ponadto nawet jeżeli tak było, to nielogicznym jest, aby w celu uzyskania takiej opieki od córki koniecznym było darowanie na jej rzecz dwóch nieruchomości o znacznej wartości. Ponadto dłużnik zamieszkiwał ze swoją żoną, która zapewne bez przeszkód mogła mu zapewnić opiekę w czasie choroby. Ponadto o braku wiarygodności zeznań wymienionego świadka oraz pozwanej świadczy fakt, iż po dokonaniu darowizny A. J. wraz z żoną nadal zamieszkiwali i obecnie dalej zamieszkują na darowanej nieruchomości, zaś ich córka nie przeprowadziła się tam, lecz wraz z własną rodziną mieszka w należącym do niej mieszkaniu. Nie zasługują również na przymiot wiarygodności zeznania pozwanej, w których twierdziła, że darowizną ojciec chciał jej pomóc w starcie w dorosłe życie, albowiem nie wiadomym jest, w jaki sposób oraz w czym konkretnie darowizna ta miałaby jej pomóc, zważywszy, że pozwana w okresie dokonania darowizny miała zabezpieczone potrzeby mieszkaniowe oraz była zatrudniona w firmie ojca. Zauważyć także należy, iż pozwana jest jedyną córką dłużnika i jego majątek przypadłby

jej w drodze dziedziczenia. Sąd nie dał również wiary zeznaniom A. J. co do jego twierdzeń, iż nie miał problemów finansowych do listopada 2013 roku, albowiem zeznania te pozostają w sprzeczności z pozostałymi dowodami w postaci dokumentów, w szczególności wiekowania należności, informacji o obrotach i saldach za okres od grudnia 2010 r. do marca 2011 r., zestawienia faktur i wpłat według salda na dzień 31 grudnia 2010 r. oraz not księgowych, z których wynika, iż w okresie od grudnia 2010 r. do marca 2011 r. dłużnik nie regulował zobowiązań wobec powoda w terminie i w każdym miesiącu zalegał z płatnościami, a zatem już w tym okresie nie miał płynności finansowej.

Zdaniem Sądu I instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 527 § 1 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Roszczenie uregulowane w przepisie art. 527 i następnych kodeksu cywilnego określane jest w doktrynie prawniczej i judykaturze prawa jako skarga pauliańska. Jego celem jest umożliwienie wierzycielowi zaspokojenia się z majątku osoby trzeciej w zakresie, w jakim byłoby to skuteczne w stosunku do dłużnika, gdyby ten nie pozbył się swego majątku lub nie zrezygnował z jego powiększenia. Wyrok sądu uwzględniający powództwo stanowi materialno-prawną przesłankę powstania po stronie osoby trzeciej obowiązku takiego zachowania się, które pozwala wierzycielowi na uzyskanie tego, na co mógł liczyć w przypadku realizacji wierzytelności z majątku dłużnika (zob. szerzej wyroku SN z dnia 3 lutego 2005 r. II CK 412/2004).

Ponieważ wierzytelność powoda w stosunku do A. J. wynikająca z umowy handlowej z dnia 1 lutego 2008 roku powstała po zawarciu przez niego umów darowizny, których powód domaga się uznania za bezskuteczne wobec niego, powód jest tzw. wierzycielem przyszłym, a jego wierzytelność podlega ochronie w trybie art. 530 k.c.

Zgodnie z treścią art. 530 k.c. przepisy artykułów poprzedzających (dotyczące skargi pauliańskiej) stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Jeżeli jednak osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową odpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną tylko wtedy, gdy osoba trzecia o zamiarze dłużnika wiedziała.

Powyższy przepis zaostcza przesłanki skargi pauliańskiej wprowadzając wymóg udowodnienia nie tylko faktu, iż zawierając kwestionowaną czynność prawną dłużnik miał świadomość pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, ale niezbędne jest udowodnienie, że dłużnik miał zamiar pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, a więc że celem czynności było spowodowanie niewypłacalności i uniemożliwienie uzyskania zaspokojenia. Konieczne jest, zatem wykazanie, że działanie dłużnika miało charakter kierunkowy, nastawiony bezpośrednio na pokrzywdzenie przyszłych wierzycieli.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie powód wykazał, że zachodzą wszystkie przesłanki uznania za bezskuteczne w stosunku do niego umów darowizny z dnia 3 lutego 2011 r. oraz z dnia 9 lutego 2011 r. zawartych przez A. J. i A. J. z pozwaną D. M..

Fakt istnienia, wysokość oraz wymagalność wierzytelności przysługującej powodowi w stosunku do dłużnika A. J. nie były kwestionowane przez pozwaną. A. J. łączyła z powodem umowa handlowa z dnia 1 lutego 2008 roku, na podstawie której nabywał on od powoda olej napędowy, który wykorzystywał w prowadzonej działalności gospodarczej. W oparciu o powyższą umowę powód wystawiał faktury VAT, w których określał termin ich płatności. W okresie od lipca 2013 r. do listopada 2013 r. A. J. nie regulował należności za zakup paliwa. Wierzytelność powoda wobec dłużnika wynika z następujących faktur VAT: nr (...) z dnia 26 września 2013 r., (...) z dnia 12 listopada 2013 r., (...) z dnia 26 lipca 2013 r., (...) z dnia 29 października 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 11 lipca 2013 r., (...) z dnia 16 lipca 2013 r., (...) z dnia 31 lipca 2013 r., (...) z dnia 14 sierpnia 2013 r., (...) z dnia 21 sierpnia 2013 r., (...) z dnia 26 sierpnia 2013 r., (...) z dnia 31 sierpnia 2013 r., (...) z dnia 10 września 2013 r., (...) z dnia 16 września 2013 r., (...) z dnia 16 września 2013 r., (...) z dnia 25 września 2013 r., (...) z dnia 25 września 2013 r., (...) z dnia 30 września 2013 r., (...) z dnia 30 września 2013 r., (...) z dnia 26 lipca 2013 r., (...) z dnia

8 października 2013 r., (...) z dnia 14 października 2013 r., (...) z dnia 21 października 2013 r., (...) z dnia 7 września 2013 r., (...) z dnia 14 września 2013 r., (...) z dnia 14 września 2013 r., (...) z dnia 21 września 2013 r., (...) z dnia 30 września 2013 r., (...) z dnia 5 października 2013 r., (...) z dnia 12 października 2013 r., (...) z dnia 19 października 2013 r., (...) z dnia 26 października 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 12 listopada 2013 r., (...) z dnia 26 września 2013 r.; not odsetkowych o numerach (...) z dnia 30 września 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r., (...) z dnia 29 listopada 2013 r. oraz refaktur kosztów faktoringu o numerach: (...)z dnia 30 września 2013 r., (...)z dnia 31 października 2013 r. Łączna kwota zadłużenia A. J. wobec powoda z tytułu realizacji umowy handlowej z dnia 1 lutego 2008 r. wynosi 1.637.726,71 zł.

Co do zapłaty należności wynikających z umowy handlowej z dnia 1 lutego 2008 r. A. J. poddał się egzekucji w akcie notarialnym z dnia 31 marca 2011 r. przed notariuszem M. K.Rep.(...) nr (...). Akt ten został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w B.IX Zamiejskowym Wydziale Cywilnym w P. z dnia 9 stycznia 2015 r. sygn. akt IX Co 341/14. Wierzytelność powoda została, zatem stwierdzona tytułem wykonawczym.

Nie budzi także wątpliwości, że na skutek umów darowizn nieruchomości z dnia 3 lutego 2011 r. i 9 lutego 2011 r. pozwana uzyskała korzyść majątkową.

W ocenie Sądu umowy darowizny zostały dokonane z pokrzywdzeniem powoda, który jest wierzycielem A. J., a nadto zawierając przedmiotowe umowy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli.

Zgodnie z treścią art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu także wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 roku, IV CKN 525/00). Dłużnikiem niewypłacalnym w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. jest ten, w którego majątku - na skutek czynności polegającej na przesunięciu składników majątkowych, powodującej uszczuplenie przyszłej masy - brak składników majątkowych, z których można przeprowadzić egzekucję. Nie ma zatem znaczenia dodatni wynik rachunku zysków i strat (bilans), czy istnienie majątku dłużnika, z którego nie można ściągnąć należności, tylko realna szansa (możliwość) zaspokojenia wierzyciela. Czynność prawna dłużnika, o której mowa w art. 527 § 2 k.c., może polegać zarówno na wyzbyciu się składników majątku, obciążeniu ich, zaciągnięciu nowych zobowiązań, jak i nieuzyskaniu możliwych przysporzeń, które spełnienie świadczenia pieniężnego uniemożliwiają, utrudniają albo odwołają. Niewypłacalność nie musi być całkowita. Wystarczy, że w następstwie czynności doszło do jej pogłębienia, rozumianego jako pomniejszenie substancji majątku, ograniczenie wypłacalności, dalsze odwleczenie i zmniejszenie szans na zaspokojenie wierzyciela. Nieistotne jest, w rozumieniu wskazanego przepisu, jak długo bilans dłużnika wykazywał wynik dodatni, czy czynność dłużnika, polegająca na zbyciu najbardziej wartościowo znaczącego składnika majątku trwałego, musiała doprowadzić do jego upadłości. Znaczenie prawne ma jedynie to, czy mogła spowodować (pogłębić) jego niewypłacalność istniejącą w dacie wystąpienia z żądaniem zapłaty i trwającą do dnia wydania orzeczenia w przedmiocie skargi, zmienić kolejność i zakres zaspokojenia wierzycieli. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 r. V CSK 183/11).

Podkreślić należy, iż zgodnie z doktryną i przyjętym orzecznictwem, przesłanka z art. 527 k.c. w postaci pokrzywdzenia wierzycieli podlega ocenie nie według chwili dokonania kwestionowanej czynności, lecz według chwili jej zaskarżenia, to jest wystąpienia z żądaniem uznania jej bezskuteczności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r. V CKN 280/00). Niewypłacalność dłużnika powinna, zatem istnieć w chwili wystąpienia ze skargą pauliańską i zachować aktualność na chwilę orzekania. Między niewypłacalnością dłużnika a podjęciem przez niego czynności prawnej musi zachodzić związek przyczynowy, co oznacza, że czynność podjęta przez dłużnika musi być jedną z przyczyn powstałej niewypłacalności. Dla oceny tego związku przyczynowego właściwa jest chwila, w której wierzyciel wystąpił ze skargą

pauliańska (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2013 r. IV CSK 738/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 marca 2014 r. I ACa 101/14, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2008 r. V CSK 381/07).

Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika, że na skutek darowizny nieruchomości dokonanej przez A. J. w dniach 3 lutego 2011 roku i 9 lutego 2011 roku stał się on niewypłacalny w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. Darowana pozwanej nieruchomość stanowiła wartościowy składnik majątku dłużnika, posadowiony na niej jest budynek mieszkalny. Na skutek darowizny A. J. znacząco uszczuplił swój majątek i pozbawił przyszłych wierzycieli możliwości zaspokojenia. Pozwana wskazywała, że niewypłacalność dłużnika powstała dopiero w listopadzie 2013 roku i wynikała z zerwania umowy o świadczenie usług transportowych przez (...) S.A., a dokonanie darowizny w 2011 roku nie miało związku z późniejszym zadłużeniem się dłużnika i jego niewypłacalnością. Z takim stanowiskiem nie sposób się zgodzić. Przypomnieć należy, że stan niewypłacalności dłużnika należy oceniać na datę wytoczenia powództwa o uznanie czynności za bezskuteczną, a nie na chwilę dokonania kwestionowanej czynności. Z zaświadczenia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. O. P. z dnia 29 stycznia 2014 r. wynika, że nie odnaleziono majątku dłużnika, z którego mogłaby być prowadzona skuteczna egzekucja wierzytelności powoda. A. J., w celu zabezpieczenia wierzytelności powoda, ustanowił hipoteki na należących do niego pięciu nieruchomościach położonych w P., jednakże hipoteki te zostały wpisane na drugich pozycjach, podczas gdy jako pierwsza była wpisana wierzytelność Banku (...) w K. opiekująca na kwotę 1.275.000 zł. Zabezpieczenie to było zatem iluzoryczne i niewystarczające dla zaspokojenia roszczeń powoda. Ponadto trzy z nieruchomości dłużnika były przedmiotem dzierżawy, a treść zawartych w tym przedmiocie umów praktycznie uniemożliwiała ich zbycie i prowadzenie z nich egzekucji.

W ocenie Sądu bez znaczenia w przedmiotowej sprawie pozostaje podnoszona przez pozwaną okoliczność, iż w latach 2010 – 2011 A. J. osiągnął wysokie dochody z prowadzonej działalności gospodarczej i nie posiadał zaległości publicznoprawnych, ani zaległości z tytułu umów leasingu. Istotny bowiem jest wyłącznie fakt, iż na skutek wyzbycia się nieruchomości dłużnik uniemożliwił zaspokojenia swoich wierzycieli z tejsze nieruchomości i ograniczył w sposób znaczący swoją wypłacalność. Stan majątku dłużnika istniejący w chwili wytoczenia niniejszego powództwa wskazuje, że jest on niewypłacalny, gdyż nie posiada majątku, który wystarczałby na pokrycie długów. Podkreślić należy, iż dłużnik obecnie nie prowadzi działalności gospodarczej i toczy się przeciwko niemu postępowanie upadłościowe. Zdaniem Sądu istnieje związek przyczynowy pomiędzy niewypłacalnością, a zaskarżonymi czynnościami darowizny, albowiem wyzbycie się nieruchomości uniemożliwiło przeprowadzenie skutecznej egzekucji.

W ocenie Sądu powód zdołał również wykazać, że A. J. dokonując kwestionowanych darowizn nieruchomości miał nie tylko świadomość pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, ale również taki zamiar.

W chwili zawierania umów darowizny A. J. był związany z powodem umową handlową z dnia 1 lutego 2008 roku. Umowa ta została zawarta na czas nieokreślony i zakładała ciągłość nabywania przez dłużnika paliwa od powoda. Powstanie w przyszłości zobowiązań wobec powoda, wynikających z przedmiotowej umowy było zatem realne i dłużnik o tym wiedział. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że od 2010 roku A. J. nie regulował zobowiązań wobec powoda w terminie. W okresie od grudnia 2010 roku do marca 2011 roku opóźnienia w płatnościach za faktury wynosiły średnio do 30 dni. Zaległości A. J., z uwzględnieniem wpłat dokonanych przez firmę faktoringową, wynosiły w poszczególnych miesiącach: na dzień 31 grudnia 2010 r. – 460.875,05 zł, na dzień 31 stycznia 2011 r. – 547.326,54 zł, na dzień 28 lutego 2011 r. – 475.596,89 zł, na dzień 31 marca 2011 r. – 610.848,40 zł. Miesięczne obroty i salda (wymagalne i niewymagalne) wynosiły w każdym miesiącu: w grudniu 2010 r. – 817.518,61 zł, w styczniu 2011 r. – 746.694,38 zł, w lutym 2011 r. – 742.829,23 zł, w marcu 2011 r. – 987.914,47 zł. Po odjęciu wpłat dokonanych przez firmę faktoringową należność A. J. wobec powoda wynosiła na dzień 31 grudnia 2010 r. kwotę 2.088.210,39 zł. Wszystkie faktury obciążające A. J., które były przekazywane do firmy faktoringowej opłacane były przez niego po upływie terminu, w związku z czym obciążany był notami odsetkowymi. Z powyższego wynika, iż w okresie dokonywania darowizn dłużnik nie miał płynności finansowej i miał problemy z regulowaniem swoich zobowiązań, które wobec powoda były znaczne – ich miesięczne obroty wynosiły ok. 500.000 zł.

W takich okolicznościach faktycznych A. J. podjął czynności – darowanie dwóch nieruchomości na rzecz córki, które nie znajdują innego uzasadnienia niż celowe spowodowanie niewypłacalności i uniemożliwienie uzyskania zaspokojenia. Dłużnik miał świadomość, że w przyszłości mogą powstać, a wręcz z pewnością powstaną, wymagalne zobowiązania wobec powoda, a w świetle braku płynności finansowej oraz świadczenia usług transportowych tylko dla jednego kontrahenta ((...) S.A.), co wiązało się z dużym ryzykiem w przypadku zerwania umowy, a także mając na uwadze wysokość obrotów, A. J. chcąc zabezpieczyć się przed przyszłą możliwą egzekucją celowo uszczuplił swój majątek. W ocenie Sądu, w takiej sytuacji dłużnik musiał wiedzieć, że w następstwie wyzbycia się przez niego znaczącej i wartościowej części majątku poprzez dokonanie darowizny wystąpią trudności z zaspokojeniem przyszłych wierzycieli, w szczególności powoda, którego przyszła wierzytelność w dacie dokonania czynności była realna.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2008 r. V CSK 434/07, zgodnie z którym zamiar pokrzywdzenia, wymagany przez art. 530 k.c., nie powinien podlegać zawężającej wykładni, gdyż z konieczności rzeczy czyniłoby to iluzoryczną ochronę przyszłych wierzycieli. W związku z tym, świadomość możliwego pokrzywdzenia jest również wystarczająca do przyjęcia zamiaru pokrzywdzenia, albowiem działanie ludzkie obejmuje w zasadzie nie tylko następstwa zamierzone, ale i te, których jakkolwiek nie chce się wywołać, przewiduje się jako możliwe, a zarazem objęte i wolą. Oznacza to, że zamiar pokrzywdzenia przyjmując należy także u tego, kto w chwili dokonywania czynności liczył się z tym, że w związku z jego działalnością może mieć wierzycieli i że czynność jego może być połączona z ich krzywdą.

Za przypisaniem dłużnikowi zamiaru pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli przemawia również fakt, iż w okresie zbliżonym do dokonania darowizn, oddał on w dzierżawę dwie nieruchomości na bardzo niekorzystnych dla niego warunkach. Umową dzierżawy z dnia 20 grudnia 2010 r. A. J. i A. J. oddali w dzierżawę M. B. część objętej prawem wieczystego użytkowania nieruchomości gruntowej zabudowanej położonej w P. przy ul. (...) oznaczonej jako działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,5394 ha, dla której Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Umowa została zawarta na bardzo długi okres aż 30 lat, a czynsz dzierżawy w kwocie 300.000 euro za cały okres dzierżawy miał zostać zapłacony dopiero w dniu wygaśnięcia umowy. Ponadto kwota czynszu miała zostać pomniejszona o wartość nakładów poniesionych przez dzierżawcę na utrzymanie przedmiotu dzierżawy w należytych stanie oraz na przeprowadzenie prac remontowych. Strony umowy zastrzegły również karę umowną na rzecz dzierżawcy w wysokości 300.000 euro w przypadku rozwiązania umowy przez wydzierżawiającego, lub każdego kolejnego właściciela nieruchomości, umowy przed upływem czasu na jaki została ona zawarta. Zauważyć należy, iż na przedmiotowej nieruchomości znajdowała się baza prowadzonej przez A. J. działalności oraz biuro jego firmy, warsztat samochodowy i budynek rozlewni gazu. Zawarcie umowy dzierżawy nie znajdowało żadnego uzasadnienia gospodarczego i ekonomicznego dla dłużnika, który na skutek tejże umowy nie miał uzyskać jakiegokolwiek korzyści. Ponadto podkreślić należy, iż na wydzierżawionej nieruchomości dłużnik nadal prowadził działalność gospodarczą. W toku postępowania upadłościowego dłużnika przedmiotowa umowa dzierżawy została uznana za bezskuteczną względem masy upadłości A. J., albowiem uznano, iż jedynym celem umowy było uniemożliwienie, a przynajmniej istotne utrudnienie zaspokojenia wierzycieli z przedmiotu umowy. Ponadto w dniu 16 lutego 2011 roku, a zatem tuż po dokonaniu darowizn na rzecz pozwanej, dłużnik zawarł drugą analogicznie niekorzystaną dla niego umowę dzierżawy nieruchomości gruntowej położonej w P., dla której Sąd Rejonowy w B.XII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgi wieczyste nr (...). Umowa ta również nie miała przynieść mu żadnych realnych korzyści.

Zawarcie przez dłużnika powołanych umów dzierżawy należących do niego nieruchomości jednoznacznie wskazuje, że podejmował on świadome działania, których celem było uszczuplenie swojego majątku, spowodowanie niewypłacalności i utrudnienie możliwości zaspokojenia przez przyszłych wierzycieli. W tym kontekście, zawarcie przez niego w okresie zbliżonym do umów dzierżawy, umów darowizn nieruchomości na rzecz córki należy ocenić jako działania ukierunkowane na pokrzywdzenie wierzycieli. Ponadto dłużnik, ani też pozwana nie przedstawili wiarygodnego uzasadnienia dla dokonania kwestionowanych umów darowizny, które przemawiałoby za przyjęciem braku zamiaru pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli.

W odniesieniu do stanu świadomości pozwanej jako osoby trzeciej, co do zamiaru pokrzywdzenia przez dłużnika przyszłych wierzycieli, wskazać należy, iż w świetle art. 530 k.c. nie znajduje w tym przypadku zastosowania domniemanie prawne przewidziane w art. 527 § 3 k.c. Istotny jest bowiem nie charakter stosunku łączącego strony umowy (czy są dla siebie osobami bliskimi), lecz charakter nabycia – odpłatny lub nieodpłatny (zob. wyrok Sądu najwyższego z dnia 9 listopada 2011 r. II CSK 64/11, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17 października 2013 r. I ACa 413/13). Ponieważ w niniejszej sprawie pozwana uzyskała korzyść majątkową na podstawie nieodpłatnej czynności prawnej, to zastosowanie znajduje art. 528 k.c. i w takim przypadku stan jej świadomości jest bez znaczenia.

Zgodnie bowiem z treścią art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na kwotę 17.717 zł złożyły się: kwota 10.500 zł tytułem uiszczonej przez powoda opłaty od pozwu, kwota 7.200 zł tytułem zastępstwa procesowego oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Wyrok ten zaskarżyła apelacją w całości pozwana wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a to art. 530 w zw. z art. 527 § 1 i 3 k.c. poprzez błędną jego wykładnię skutkującą niewłaściwym zastosowaniem przez uznanie, że w sprawie zachodzą przesłanki uznania za bezskuteczne w stosunku do powoda umów darowizny z dnia 3 lutego i 9 lutego 2011 r. zawartych przez A. i A. J. z pozwaną, w szczególności przez przyjęcie, że zdziałane zostały ze świadomością i wyłącznym bezpośrednim zamiarem Dłużnika pokrzywdzenia powoda jako przyszłego wierzyciela.

Naruszenie prawa procesowego a to art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 530 k.c. poprzez poczynienie dowolnych ustaleń i jednostronnej ocenie materiału dowodowego; nadto naruszenie art. 217 § 2 k.p.c. poprzez dopuszczenie spóźnionych oraz nie mających znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy dowodów zawnioskowanych przez stronę powodową. W uzasadnieniu apelacji pozwana przedstawiła własną wersję stanu faktycznego oraz stanowisko i wywody prawne. Ponadto wskazała, że Sąd I instancji w ustaleniach faktycznych oparł się na dowodach spóźnionych „w szczególności postanowieniach Sąd u Rejonowego w K. z dnia 6 marca 2015 r. dotyczących uznania za bezskuteczne umów dzierżawy zawartych przez dłużnika i jego żonę. Wskazała, że termin do składania dowodów określony przez Sąd upłynął w dniu 3 grudnia 2014 r.

W zakresie kosztów pozwana podniosła, że zarabia 1808 zł, mąż zarabia 1237 zł, z których to dochodów spłaca kredyt hipoteczny na budowę domu w kracie około 1800 zł i ponosi koszty utrzymania mieszkania w kwocie ponad 800zł a nadto opłaca przedszkole i utrzymują się trzy osoby.

Strona powodowa wniosła w odpowiedzi na apelację o jej oddalenie, zasądzenie kosztów i dopuszczenie dowodów z dokumentów: sprawozdania ogólnego o stanie masy upadłości w sprawie upadłościowej A. J., oraz sprawozdania syndyka z czynności za wskazany okres na okoliczność stanu zadłużenia dłużnika.

Odnośnie zarzutu spóźnionego dowodu wskazał powód na datę wydania postanowienie przez sędziego komisarza.

Odnośnie naruszenia prawa procesowego przedstawił wywody kwestionujące stanowisko pozwanej i wskazał, że pozwana polemizuje z ustaleniami sądu ale nie podważa ich. Natomiast co do wywodów prawnych szeroko przedstawił własne stanowisko.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanej nie jest zasadna

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i wywody prawne Sądu I instancji i przyjmuje je za własne. Ustalenia faktyczne są szczegółowe, a nadto prawidłowo wskazano dowody w oparciu o które zostały poczynione i wyprowadzono logiczne, trafne wnioski. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2009 r. IV CSK 110/09 LEX nr 518138)

Sąd nie uwzględnił wniosków dowodowych zawartych w odpowiedzi na apelację natomiast dopuścił dowód z protokołu rozprawy z dnia 26 sierpnia 2015 r. Sądu Rejonowego w P.w sprawie II K 16/15 w której oskarżonym jest Dłużnik. Zeznania potwierdzają prawidłowość ustaleń Sądu I instancji oraz oceny dowodów i wiedzę pozwanej.

Zarzuty naruszenia prawa procesowego nie są zasadne. Zarzut dotyczący art. 217 § 2 k.p.c. dotyczący spóźnionego zgłoszenia dowodu jest chybiony. Z treści zarzutu wynika, że dotyczy postanowień sądu wydanych po dacie określonej przez Sąd do zgłaszania dowodów. Już ta okoliczność przesądza, że jest to dowód nowy i nie było możliwe powołanie go wcześniej. Wreszcie zarzut błędnej oceny wagi dowodów z postanowień sądu ze wskazaniem, że zdaniem pozwanej są one nieistotne dla rozstrzygnięcia powodują niezasadność zarzutu. Zdaniem jednak Sądu Apelacyjnego okoliczność uznania umów dzierżawy nieruchomości za bezskuteczne w postępowaniu upadłościowym, co najmniej potwierdza w innym postępowaniu negatywną ocenę ich zawarcia w niniejszej sprawie.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. - błędnie oznaczonego jako k.c., w którym art. 233 nie ma paragrafów – w zw. z art. 530 k.c. nie jest zasadny. Apelujący zarzucający przekroczenie, naruszenie zasady swobody oceny dowodów zobowiązany jest do wskazania sposobu naruszenia. Zarzut ujęty jako dowolność ustaleń i jednostronność oceny materiału dowodowego nie spełnia wymagań dotyczących naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. / por. szerzej o zasadzie H. Dolecki w Kodeks postępowania cywilnego Komentarz pod red. H. Dolecki, T. Wiśniewski T 1, tezy 3-6 s. 839-842 /. Zarzut ten nie został także rozwinięty w uzasadnieniu apelacji, co więcej w części „związły stan faktyczny” apelujący potwierdził istotne ustalenia Sądu I instancji. Z treści apelacji wynika, że apelujący skupia się na wnioskach wynikających z okoliczności faktycznych. W istocie rzeczy pozwana podnosząc zarzuty dotyczące ustaleń faktycznych, oceny dowodów kwestionuje wyprowadzone z nich wnioski i konsekwencje prawne.

Z przedstawionych przyczyn także ten zarzut naruszenia prawa procesowego nie był zasadny. Sąd Apelacyjny uwzględnił w tym stanowisku pogląd zawarty w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r. III CZP 49/07 w której stwierdzono „Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania”, (OSNC 2008r., nr 6, poz.55). W konsekwencji gdy zarzuty naruszenia prawa procesowego nie zostały wykazane, podstawą rozstrzygnięcia i odniesienia do zarzutu naruszenia prawa materialnego jest stan faktyczny ustalony przez Sąd I instancji.

Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego – art. 530 w zw. z art. 527 § 1 i 3 k.c. Sąd zauważa, że w uzasadnieniu wyroku Sąd I instancji trafnie podał przyczyny zastosowania wskazanych przepisów powołując również art. 527 § 2 k.c.

Rozpoznanie tego zarzutu wymaga zbadania prawidłowości przyjęcia przez Sąd I instancji pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela czynnościami z udziałem pozwanej. W rozpoznawanej sprawie istota sprowadza się do tego czy dokonując darowizny na rzecz córki dłużnik i jego żona działali na szkodę przyszłych wierzycieli, a więc czy spełnione zostały przesłanki z art. 527 i 530 k.c.

W sprawie pozwana niewątpliwie spełnia przesłanki z art. 527 k.c. W wyniku zakwestionowanych czynności pozwana uzyskała własność dwóch nieruchomości będąc osobą bliską dłużnika – córką. W wyniku dokonanej czynności dłużnik – ojciec pozwanej stał się niewypłacalny co najmniej w wyższym stopniu niż przed czynnością prawną. Pozwana pracowała w firmie dłużnika – ojca i zajmowała się księgowością, a więc i z tego tytułu знаła sytuację finansową przedsiębiorstwa przynajmniej częściowo. Argument o osiągnięciu zysku przez przedsiębiorstwo nie jest zasadny, dotyczyło to zysku wykazanego księgowo, powód wykazał, że w dacie dokonywania bilansu zobowiązania były wyższe od wykazanych zysków, w szczególności wynikała to z nie uregulowanych należności za paliwo i kwot

wypłaconych przez faktora, a nie mających pokrycia. Potwierdza istnienie nieuregulowanych należności dodatkowa umowa regulująca dodatkowe zabezpieczenia zawarta po dokonanych darowiznach, a dotycząca kwoty 2200000zł.

Ponadto o złej sytuacji dłużnik musiał wiedzieć także w kontekście zabezpieczenia należności butlami gazowymi, co do których następnie stwierdził że w ilości określonej w umowie nie miał ich nigdy, a więc wiedział, że zabezpieczenie obejmuje przedmioty którymi nie dysponował. W związku z powyższym przedstawione przez Sąd I instancji rozumowanie dotyczące spełnienia przesłanek z art. 527 k.c. jest trafne i powyżej wskazane okoliczności to potwierdzają.

W związku z tym i dalszymi przesłankami wskazać należy, że dłużnik przed dokonaniem darowizn w lutym 2011 r., w 2010 r. zawarł umowy długoletniej dzierżawy z terminem płatności czynszu na koniec czasu trwania umowy. Umowy te uznano w postępowaniu upadłościowym za bezskuteczne do masy. Innymi słowy dłużnik podejmując czynności mające co najmniej istotnie utrudnić egzekucję z nieruchomości, wyzbywa się dwóch nieruchomości na rzecz córki nieodpłatnie, to wniosek o działaniach skierowanych przeciwko wierzycielowi jest uzasadniony. Obok już podanych okoliczności przemawia za tym i to, że w domu wzniesionym na jednej z dwóch darowanych działek mieszka dłużnik – ojciec pozwanej, a pozwana nadal, jak i przed darowizną mieszka w mieszkaniu zlokalizowanym w bloku. Potwierdziła to wskazując ponoszone koszty utrzymania. W dacie czynności istniały niezaspokojone należności powoda i dłużnik nie podjął działań dla ich uregulowania. Ten stan rzeczy to jest spóźnione regulowanie faktur trwał, co doprowadziło, wraz ze zdarzeniami zewnętrznymi do niewypłacalności dłużnika. Jeszcze raz wskazać należy na nieskuteczność dodatkowo ustanowionych zabezpieczeń, nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu. w postaci umów dzierżawy i darowizn wskazują jednoznacznie że dłużnik działał w sposób mający na celu pokrzywdzenie wierzyciela. Sekwencja czynności a więc umowy dzierżawy, darowizna nieruchomości, zabezpieczenie dodatkowe w sposób nie pozwalający na jego realizację, z braku między innymi butli gazowych, przy stałym zadłużeniu i nie regulowaniu należności w terminie pozwalają na podzielenie stanowiska Sądu I instancji dotyczącego rzeczywistego zamiaru dłużnika jakim było uniemożliwienie zaspokojenia także przez przyszłych wierzycieli, co wypełniło dyspozycje art. 530 k.c., wobec także nieodpłatności czynności.

Sąd Apelacyjny odwołuje się do poglądów Sądu Najwyższego przywołanych w uzasadnieniu Sądu I instancji już nie powtarzając ich, jak też do argumentacji Sądu I instancji. Sąd Apelacyjny podziela poglądy wyrażone przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 9 listopada 2011 r. II CSK 64/11 „1. Wykładnia art. 530 k.c. prowadzi do wniosku, że niezbędne jest udowodnienie nie tylko faktu, iż zawierając kwestionowaną czynność prawną dłużnik liczył się z tym, że w związku ze swoją działalnością może mieć w przyszłości wierzycieli ale niezbędne jest udowodnienie, że przez czynność miał zamiar pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, a więc, że celem czynności było spowodowanie niewypłacalności i uniemożliwienie uzyskania zaspokojenia. Do takiego wniosku prowadzi brzmienie art. 530 i art. 527 k.c.

2. Przyszły wierzyciel może uzyskać ochronę jedynie w razie takiego działania dłużnika, które jest rozmyślnym dążeniem do uwolnienia się od spełnienia zobowiązania, którego powstanie w przyszłości jest realne. To rozróżnienie przesłanek odpowiedzialności dłużnika spowodowane jest faktem, że osoba, która chce nawiązać stosunki zobowiązaniowe ma możliwość zbadania stanu majątkowego swego przyszłego partnera handlowego, ma możliwość sprawdzenia czy nie dokonał on czynności uszczuplającej jego aktywa; może bez trudu uchronić się przed pokrzywdzeniem nie wchodząc w stosunki zobowiązaniowe z podmiotem, którego stan majątkowy nie daje gwarancji zaspokojenia.

3. Konstrukcja art. 530 k.c. wskazuje, że również w sytuacji gdy osoba trzecia pozostaje z dłużnikiem w bliskim stosunku, istotny jest nie charakter stosunku, ale charakter nabycia, odpłatny lub nieodpłatny. Z tej też przyczyny, do takiej osoby nie ma zastosowania domniemanie prawne z art. 527 § 3 k.c. (LEX nr 1129093).

W sprawie powód był wieloletnim partnerem Dłużnika, dostrzegał zagrożenia i podejmował czynności dla zabezpieczenia należności, zerwanie umów doprowadziłoby do niewypłacalności Dłużnika i stąd postępowanie

powoda było racjonalne w okolicznościach sprawy i przy wieloletnich kontaktach handlowych. Nie można postawić skutecznie zarzutu, że dla zmniejszenia strat powinien zerwać stosunki handlowe.

W wyroku z dnia 6 marca 2009 r. Sąd Najwyższy (II CSK 592/08, LEX nr 494007) stwierdził, że „1. Uregulowanie art. 530 k.c. jest potwierdzeniem szerokiej ochrony wierzyciela, która dotyczy zarówno zobowiązań istniejących w chwili dokonywania czynności rozporządzającej, jak również tych, które powstaną w przyszłości. Wprowadza jednak równowagę pomiędzy zabezpieczeniem interesów przyszłego wierzyciela i dłużnika przez ograniczenie swobody dysponowania majątkiem jedynie do rozmyślnego dążenia do uwolnienia się od spełnienia zobowiązania, którego powstanie w przyszłości jest realne.

2. Sąd Najwyższy w rozpoznawanej sprawie przychylił się do drugiego z powołanych poglądów, przyjmując, że działa w zamiarze pokrzywdzenia także ten, kto posiadając zobowiązania, dokonuje darowizny jedyne go składnika majątkowego wiedząc, że będzie zaciągał dalsze zobowiązania, których nie jest w stanie spełnić, a następnie doprowadza do podwojenia wysokości zobowiązań, z czym łączy się pokrzywdzenie wierzyciela, co było objęte jego świadomym działaniem. Ponadto w wyroku z dnia 7 lutego 2008 r. V CSK 434/07, Sąd Najwyższy stwierdził: „Zamiar pokrzywdzenia, wymagany przez art. 530 k.c., nie powinien podlegać zawężającej wykładni, gdyż z konieczności rzeczy czyniłoby to iluzoryczną ochronę przyszłych wierzycieli. W związku z tym, świadomość możliwego pokrzywdzenia jest również wystarczająca do przyjęcia zamiaru pokrzywdzenia, albowiem działanie ludzkie obejmuje w zasadzie nie tylko następstwa zamierzone, ale i te, których jakkolwiek nie chce się wywołać, przewiduje się jako możliwe, a zarazem objęte i wolą. Oznacza to, że zamiar pokrzywdzenia przyjmując należy także u tego, kto w chwili dokonywania czynności liczył się z tym, że w związku z jego działalnością może mieć wierzycieli i że czynność jego może być połączona z ich krzywdą. (LEX nr 393901); zaś w wyroku z dnia 28 listopada 2014 r. I CSK 33/14(LEX nr 1621288) przedstawił pogląd „Artykuł 530 k.c. odnosi się do takich sytuacji, w których istotne znaczenie dla wykładni pojęcia "przyszli wierzyciele" ma kolejność dokonania czynności, na tle których może mieć zastosowanie to uregulowanie (czynność prawna krzywdząca wierzyciela i wierzytelność wnoszącego skargę paulińską). Wierzytelność przyszła musi powstać w sensie podmiotowym i przedmiotowym w chwili wniesienia powództwa o ubezskutecczenie czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią albo co najmniej w chwili wyrokowania. „ Ponadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 marca 2003 r. IV CKN 1965/00 (LEX nr 146428) stwierdził, że „ W świetle art. 527 i 530 k.c. zachodzą istotne różnice w sytuacji, gdy uznania za bezskuteczną dochodzi wierzyciel, którego wierzytelność już istniała w chwili dokonywania tej czynności lub wierzyciel, którego wierzytelność dopiero powstanie w przyszłości. W pierwszym przypadku, wystarczy, że dłużnik działał tylko ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, w drugim natomiast przepis art. 530 k.c. wymaga, aby dłużnik, dokonując czynności, działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzyciela.” Wskazane orzeczenia pozwalają na pełne podzielenie stanowiska Sądu I instancji w sprawie.

Podsumowując, A. J. w dacie dokonywania darowizn działał z pokrzywdzeniem wierzycieli, także przyszłych – art. 530 k.c. W 2010 r. zawarł umowy dzierżawy długoterminowej ukształtowane w sposób istotnie wpływający na możliwość zaspokojenia wierzycieli z nieruchomości. Umowy te zostały uznane za bezskuteczne w postępowaniu upadłościowym. Zabezpieczenie na butlach gazowych faktycznie nie istniało, a jako właściciel przedsiębiorstwa którego własność miały stanowić i udzielający zabezpieczenia musiał o rzeczywistym stanie rzeczy wiedzieć. Pomimo wykazania zysku księgowego za 2010 r. właściciel musiał także wiedzieć o rozmiarze zadłużenia. Bilans wykazywał wartości księgowe, a nie uwzględniał istniejących wierzytelności które według przepisów nie musiały być wykazane, jednak istniały i obciążały dłużnika. Darowizna zmniejszając majątek dłużnika powodowała spełnienie przesłanek z art. 527 § 2 k.c., powodowała zwiększenie stopnia niewypłacalności. Darowizna została dokonana na rzecz córki darczyńców, a więc działa domniemanie z paragrafu 3 w/w przepisu.

A. J. musiał zdawać sobie sprawę, z zakresu zadłużenia z tytułu należności za zakupione paliwo, potwierdza to tak cel i treść umowy factoringu, jak i udzielenie dodatkowych zabezpieczeń po dokonaniu darowizn. Dłużnik wiedząc o zakresie i długotrwałości zaległości w płatnościach dążył do zabezpieczenia majątku kosztem także przyszłych wierzycieli, którzy w tym przypadku byli co najmniej w części już w dacie czynności wierzycielami prolongującymi należności. Dłużnik ponadto był uzależniony od jednego podmiotu na rzecz którego świadczył usługi, co dodatkowo wskazuje na obejmowanie świadomością możliwych tego konsekwencji. Okoliczności sprawy w swej sumie wyraziście

wskazują na zamiar wyłączny pokrzywdzenia wierzycieli. Nie ujęcie nieruchomości darowanych w dodatkowych zabezpieczeniach wynika z tego, że nie były już własnością dłużnika. Jedynie na marginesie zauważa Sąd, że prowadzenie działalności na rzecz jednego podmiotu, także w sytuacji gdy jest to wymóg współpracy zwiększa poziom ryzyka działalności, a to skutkować powinno ograniczeniem zadłużenia dla zwiększenia bezpieczeństwa stron transakcji.

W konsekwencji przesłanki z obu przepisów zostały spełnione, a wyrok Sądu I instancji jest uzasadniony i apelacja uległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391§ 1 k.p.c.